

Операції з електронними грошима не такі вже дешеві і надійні. І кожна фізична чи юридична особа сама повинна вирішувати чи довіряти їм.

Список використаних джерел:

1. Несходовський, І. Електронні гроші [Текст] / І. Несходовський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 4. – С. 49-53.
2. Цветкова, Н. Електронні гроші, їх переваги та недоліки / Н. Цветкова // Фінансовий ринок України. – 2014. – № 6-7. – С. 41-45.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lohotron.in.ua/2014/05/perevahy-ta-nedoliky-elektronnyh-hroshej>

Морозова Г.С.

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

Проблема сутності кредитного ризику та управління ним сьогодні є найактуальнішою для кредиторів різних рівнів, а особливо для фінансових установ. Кредитний ризик – основний вид фінансових ризиків, з яким стикаються банки у процесі своєї діяльності. Його поява спричинена, перш за все, несвоєчасним виявленням проблемних кредитів і недостатністю створених під них резервів, а також недосконалістю кредитного контролю в банках.

Банки повинні управляти кредитним ризиком таким чином, щоб отримувати максимально можливий прибуток, одночасно намагаючись максимально знизити ризик, безпосередньо пов'язаний з механізмом надання і погашення банківських кредитів. Під час визначення умов кредитного договору, і далі безпосередньо впродовж терміну його дії постає питання про вибір методів зниження ризиків, в тому числі кредитного. Ефективне управління рівнем ризику повинно включати ряд етапів, починаючи з виявлення факторів і закінчуючи постійним моніторингом ризику. Це питання не одноразове, тому що моніторинг ризику треба проводити регулярно, безперервно, постійно уточнюючи рівень ризику. Це говорить про те, що розробка надійної системи захисту від кредитного ризику є дуже актуальним питанням.

Кредитним ризиком, як і будь-яким іншим видом банківських ризиків, можна управляти, тобто використовувати методи, що дають змогу певним чином спрогнозувати настання ризикової події та вжити заходів, спрямованих на мінімізацію збитків банку.

Так, основною метою управління кредитним ризиком на рівні окремого кредиту є впровадження заходів, спрямованих на мінімізацію втрат банку за окремою кредитною операцією у разі настання кредитного ризику.

Класифікацію методів управління кредитним ризиком на рівні окремого кредиту наведено на рис. 1.

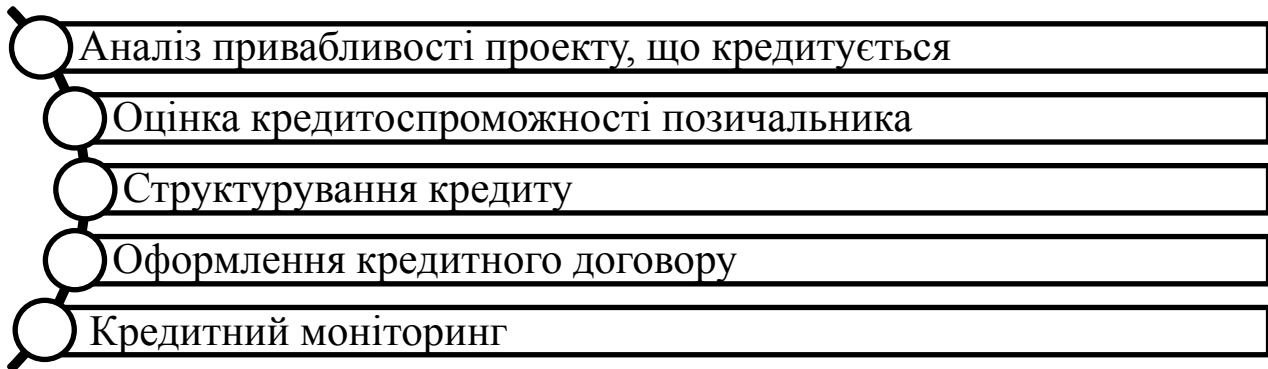

Рис. 1. Методи управління кредитним ризиком на рівні окремого кредиту

Аналіз привабливості проекту, який кредитується, полягає у визначенні його реалістичності з ділового та економічного поглядів, у встановленні ступеня відповідності суми та строків кредиту меті цього проекту, а також оцінці достатності запропонованого забезпечення за кредитом.

У процесі оцінки кредитоспроможності позичальника визначається рівень ризику кредитної операції. Вітчизняні банки розробляють власні внутрішні положення та методики аналізу кредитоспроможності позичальників, в основу яких, як правило, покладено методичні рекомендації Національного банку щодо оцінки кредитоспроможності та фінансової стабільності позичальника.

Структурування кредиту полягає у визначенні таких параметрів кредиту, як сума, строк, вид і вартість забезпечення, розмір відсоткової ставки, порядок видачі кредиту та графік погашення заборгованості позичальником.

У процесі оформлення кредитного договору визначаються умови, які б задовольняли потреби як позичальника, так і банку. На цьому етапі кредитний договір, договір застави та інші документи (договір гарантії або поручительства, підтвердження прав власності тощо) повинні ретельно перевірятися юридичними службами та представниками контролюючих підрозділів з метою недопущення помилок і зниження документарного ризику.

Основна мета кредитного моніторингу полягає в тому, щоб не допустити підвищення кредитного ризику понад установлений рівень. На підставі кредитного моніторингу банк може оцінити сукупний ризик кредитного портфеля та визначити майбутню потребу в нарощуванні банківського капіталу.

Особливістю перелічених методів є необхідність їх послідовного застосування, оскільки одночасно вони становлять етапи кредитного процесу. Якщо на кожному етапі перед кредитним інспектором поставити завдання оцінити рівень кредитного ризику та вжити заходи для його мінімізації, то кожен з етапів кредитного процесу може розглядатись як метод управління ризиком на рівні окремого кредиту.

Управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля здійснюється з метою підтримання загального рівня ризику кредитного портфеля у встановлених допустимих межах і забезпечення запланованого рівня доходності кредитної діяльності банку.

Основні методи управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля наведено на рис. 2.

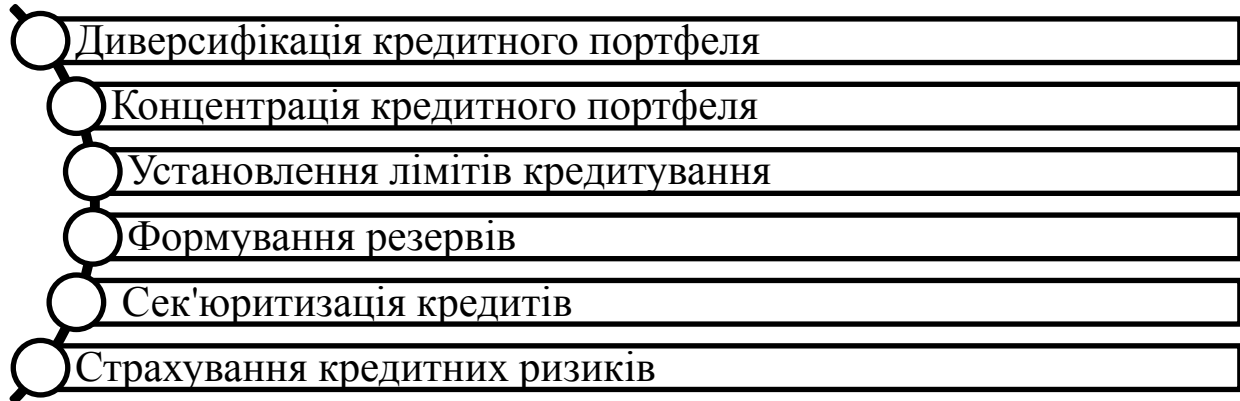

Рис. 2. Методи управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля

Метод диверсифікації кредитного портфеля полягає в розміщенні кредитних ресурсів серед широкого кола позичальників, які відрізняються один від одного як за певними характеристиками (статус, форма власності, обсяг валового доходу, розмір капіталу та ін.), так і за умовами діяльності (галузь економіки, географічний регіон). Виокремлюють три види диверсифікації: галузеву, географічну та портфельну.

Концентрація є поняттям, протилежним за економічним змістом диверсифікації кредитного портфеля, і передбачає зосередження кредитних ресурсів у певних галузях економіки або кредитування певних категорій клієнтів, які характеризуються однаковими особистісними характеристиками (наприклад, юридичним статусом, обсягом валового доходу тощо) або географічним розміщенням. У цьому випадку банк віддає перевагу кредитуванню галузей економіки або певних груп позичальників, які характеризуються підвищеною дохідністю.

Встановлення лімітів – це метод управління кредитним ризиком, який полягає у встановленні максимально допустимих розмірів наданих кредитів або кредитного портфеля в цілому. Ліміт встановлюється як максимально допустимий розмір кредиту, наданий одному позичальнику чи групі позичальників, і виражається як в абсолютних граничних величинах (сума кредиту в грошовому вираженні), так і у відносних показниках (коефіцієнти, індекси, нормативи). За базу під час розрахунку відносних показників може братися розмір капіталу банку, розмір кредитного портфеля, валюта балансу та інші показники.

Встановлення лімітів кредитування дає банкам можливість знизити втрати від надмірної концентрації кредитного портфеля у певних галузях або за певними групами позичальників, а також диверсифікувати кредитні ресурси і забезпечити сталі прибутки.

Резервування як метод управління кредитним ризиком полягає у формуванні спеціальних резервів під кредитні ризики, які використовуються банком для відшкодування втрат у разі неповернення кредиту або відсотків за кредитом. Цей метод базується на одному з принципів міжнародних

стандартів бухгалтерського обліку та звітності – принципі обачливості, відповідно до якого банки мають оцінювати якість своїх кредитних портфелів на звітну дату з погляду можливих втрат за кредитними операціями.

Сек'юритизація кредитів (від англ. securities – цінні папери) – спосіб трансформування боргових зобов'язань банку у ліквідні інструменти ринку капіталів у формі цінних паперів. Сек'юритизація кредитів є однією з форм продажу банками своїх кредитних вкладень. Її суть полягає в тому, що банк емітує під частину дохідних активів цінні папери і реалізує їх на відкритому ринку. Інвестор, який придбав такі цінні папери, одержує право на частину пулу і відповідно на отримання доходів, джерелом яких є відсотки й суми платежів із погашення основного боргу за кредитом. У такий спосіб банк повертає кошти, витрачені на придбання неліквідних активів. За допомогою сек'юритизації банки поліпшують ліквідність, підвищують якість кредитного портфеля, знижують кредитний і відсотковий ризики, пов'язані з цими активами, а водночас продовжують обслуговувати сек'юритизовані позики, інкасувати відсотки і платежі за основним боргом, одержуючи відсоткові доходи.

Сутність страхування, як методу управління кредитним ризиком, полягає у визнанні ризику неплатежу чи неплатоспроможності позичальників, який виникає у процесі кредитування. У цьому випадку банк вдається до послуг страхової компанії, якій він передає ризик неповернення кредиту.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що кредитний ризик є невід'ємною складовою банківських діяльності і займає домінуюче становище в системі банківських ризиків. Банк може відмовитись від кредитного ризику шляхом припинення кредитування, проте цим самим він відмовляється від отримання прибутку. Тому управління кредитними ризиками – є найважливішим завданням будь-якого банку, а вибір правильного методу управління кредитним ризиком дозволить підвищити надійність, стабільність та конкурентоспроможність банківської системи, що позитивно впливатиме на загальний економічний стан країни.

Список використаних джерел:

1. Демчик І. Управління кредитним ризиком / І. Демчик // Банківський менеджмент. – 2008. – № 8. – С. 5–12.
2. Грушко В.І., Пилипченко О.І., Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками. – Київ: Інститут економіки і права «Крок», 2000. – С. 24–29.
3. Пернарівський О.В. Аналіз, оцінка та способи зниження банківських ризиків // Вісник НБУ. – 2004. – № 4. – С. 44–48.